

7. GIẢI THÍCH NGHĨA BỐN CHÚNG

KINH: Lại có năm trăm Tỳ-kheo-ni, Ưu-bà-tắc, Ưu-bà-di, đều đã thấy được Thánh đế.

LUẬN: Hỏi: Vì sao chúng Tỳ-kheo có năm ngàn còn ba chúng kia mỗi chúng chỉ có năm trăm?

Đáp: Người nữ phần nhiều trí tuệ kém, phiền não nặng nề, chỉ mong hỷ lạc, ái hành nhiều, ít có thể đoạn kết sử để chứng được giải thoát, như Phật nói: “Pháp nhân duyên khởi ấy sâu xa bậc nhất, khó thấy được. Đoạn hết thấy phiền não, ly dục, chứng được Niết-bàn lại càng khó thấy hơn”. Cho nên người nữ không thể chứng được nhiều, không bằng chư Tỳ-kheo.

Chúng Ưu-bà-tắc, Ưu-bà-di là hàng cư gia, tâm bất tịnh, không thể đoạn hết các lậu, chỉ có thể thấy được lý Tứ đế, mà ở vào hàng Hữu học, như kệ nói:

*Khổng tước tuy có thân sắc đẹp,
Không bằng hồng nhạn bay được xa,
Bạch y tuy có được phú quý,
Không bằng xuất gia công đức hơn.*

Các Tỳ-kheo-ni tuy xuất gia, từ bỏ vinh hoa ở đời, mà trí tuệ kém, nên chỉ có năm trăm Tỳ-kheo-ni A-la-hán.

Hai chúng Bạch y cư gia, công việc bận rộn, nên đắc đạo ít, chỉ có năm trăm.

Hỏi: Như năm ngàn A-la-hán đều được tán thán, sao ba chúng này không được tán thán?

Đáp: Đại chúng đã được tán thán, thời biết các chúng kia cũng được tán thán.

Lại nữa, nếu tán thán riêng từng chúng thì bọn ngoại đạo sẽ chê trách: “Sao lại tán thán Tỳ-kheo-ni”, và sanh tâm phỉ báng họ, hoặc nếu tán thán Bạch y, thì sẽ bị nói “để được cúng dường”; cho nên không tán thán.

Hỏi: Trong các kinh Đại thừa khác, Phật cùng với chúng đại Tỳ-kheo hoặc tám ngàn người, hoặc sáu vạn, mười vạn người. Còn kinh Đại Bát-nhã Ba-la-mật ấy, là lớn bậc nhất trong các kinh, như trong phẩm Chúc Lụy nói: “Các kinh khác đều quên hết thì tội đó rất ít, còn quên một câu kinh Bát-nhã Ba-la-mật, thì tội đó rất nhiều”. Cho nên biết kinh Bát-nhã Ba-la-mật là lớn bậc nhất mà ngay trong đại hội thứ

nhất của kinh bực nhất ấy, tại sao chúng Thanh-văn số ít, chỉ có Tỳ-kheo năm ngàn, Tỳ-kheo-ni, Ưu-bà-tắc, Ưu-bà-di mỗi chúng chỉ có năm trăm?

Đáp: Vì đại kinh ấy sâu xa khó hiểu, nên chúng Thanh-văn ít. Ví như vua có thứ báu thật, thì không bày ra cho phàm nhân xem mà chỉ cho đại nhân đáng tin yêu xem mà thôi. Cũng ví như khi vua bàn kế sách thì chỉ bàn với các đại thần và người trí đáng tin yêu, còn các bề tôi thời không được dự vào.

Lại nữa, sáu ngàn năm trăm người ấy đều đã đắc đạo, tuy không hiểu hết Bát-nhã Ba-la-mật sâu xa này, nhưng đều có thể tin thọ, vì đã được bốn thứ thuộc vô lậu. Ở các kinh khác, chúng Thanh-văn tuy nhiều nhưng hỗn tạp, không phải tất cả đều đắc đạo.

Lại nữa, ở trong đó, trước khi tán thán ngàn vạn A-la-hán, chọn lấy số tối thắng là năm ngàn người. Tỳ-kheo-ni, Ưu-bà-tắc, Ưu-bà-di cũng thế. Người tối thắng khó được cho nên không nhiều.

